

ASSIGNATURA: Oclusió

DEPARTAMENT: Odontostomatologia

PROFESSOR: Dr. Josep Maria Anglada Cantarell

CRÈDITS: 1,5 teòrics i 1,5 pràctics

TIPUS: obligatòria

CICLE: segon

CURS: tercer

PROGRAMA TEÒRIC

Tema 1. Introducció a l'oclusió

Concepte d'oclusió. Factors que hi intervenen. Relació de l'oclusió amb la prostodòncia i les altres branques de l'odontologia. Mètodes de docència en aquesta disciplina.

Tema 2. Factors dinàmics que intervenen en l'oclusió

L'articulació temporomandibular com a guia dels moviments mandibulars, els músculs masticatoris i la seva funció en els moviments mandibulars. Importància de la sinèrgia d'altres músculs esquelètics en la posició mandibular.

Tema 3. Factors estàtics que intervenen en l'oclusió

Forma de les arcades i disposició de les dents en les arcades. Morfologia oclusiva. Tipus de relacions interoclusives estàtiques.

Tema 4. Moviments condilis

Relació cèntrica i eix de frontissa terminal. Moviments bàsics: rotació i translació. Moviments de protrusió, lateralitat, obertura i tancament, analitzats en els plans frontal, sagital i horitzontal. Còndil de treball i còndil de balanceig. Moviment de Bennett. Guia condílica. Angle de Bennett. Angle de Fisher.

Tema 5. Posicions i moviments mandibulars

Posicions mandibulars bàsiques: posició de màxima intercuspidació, posició de contacte retrusiu, posició de repòs. Plans de referència i eixos de rotació. Moviments vorejants, moviments de contacte, moviments intravorejants. Esquema de l'arc gòtic. Esquema de Posselt.

Tema 6. Relacions intermaxil·lars

Contactes dentals en la posició de màxima intercuspidació. Tipus de contactes dentals en les excursions mandibulars: protecció anterior, guia canina, funció de grup, oclusió de bibalnceig. Tipus d'oclusió en la dentició natural. Tipus d'oclusió en els tractaments protètics. Concepte d'interferència i tipus d'interferències.

Tema 7. Determinants de l'oclusió

Distància intercondília, moviment de Bennett, sobremossegada i ressalt, corba de Spee. Factors de Hanau. Fórmula de Thieleman. Fenomen de Christensen.

Tema 8. Anàlisi oclusiu

Exploració dels moviments condilis. Exploració dels moviments mandibulars. Palpació muscular. Examen de les dents en cada arcada. Examen de les relacions intermaxil·lars. Alteracions de la morfologia oclusiva.

Tema 9. Articuladors

Concepte. Funcions. Parts de l'articulador. Diferents tipus d'articuladors. Objectius del muntatge dels motllos en l'articulador.

Tema 10. Arcs facials

Concepte. Descripció. Funció. Diferents tipus d'arcs facials. Punts de referència. Localitzadors d'eix terminal de frontissa. Transferència a l'articulador. Muntatge del motllo superior en l'articulador.

Tema 11. Registre de les relacions interoclusives

Tècniques de determinació clínica de la posició de contacte retrusiu. Registre de la posició de contacte retrusiu. Registre de la relació interoclusiva en lateralitat i en protrusió. Indicacions i utilització de la cera de registre oclusiu. Indicacions i utilització dels elastòmers de registre oclusiu. Registres oclusius en persones parcialment o totalment desdentegades. Muntatge del motllo interior en l'articulador. Programació de l'articulador semiajustable.

Tema 12. Registre de les trajectòries condílies i dels moviments mandibulars

Arc gòtic intraoral i extraoral. Registres estereogràfics. Axiografia. Pantografia. Cinesiografia. Programació de l'articulador totalment ajustable.

Tema 13. Teories sobre l'oclusió ideal

Evolució històrica de les idees sobre l'oclusió. Escola gnatològica. Oclusió mútuament protegida. Oclusió cèntrica llarga. Importància de la guia anterior. Teoria de Pankey-Mann.

Tema 14. Encerat oclusiu

Fonaments teòrics. Objectius. Tècniques.

Tema 15. Masticació, parla i deglució

Cicle masticatori: Activitat muscular durant la masticació. Contactes oclusius durant la masticació. Moviments mandibulars durant la parla.

Moviments mandibulars durant la deglució.

PROGRAMA PRÀCTIC

Per dur a terme les pràctiques, els alumnes treballaran en parelles i cadascú farà les maniobres amb el company.

Pràctica 1. Obtenció d'impressions d'alginat i motllos d'estudi en dentats

Cada alumne prendrà impressions de les dues arcades del company fins a obtenir-ne una impressió acurada i les buidarà en guix pedra millorat. Seguidament, amb els motllos a la mà, en farà una anàlisi oclusiva estàtica.
Durada: 1,5 h

Pràctica 2. Exploració oclusiva clínica

Cada alumne farà l'exploració oclusiva del company, segons el sistema explicat en la teoria, i n'annotarà les dades en un paper per poder comparar-les, posteriorment, amb les dades de l'anàlisi oclusiva dels motllos muntats en l'articulador.
Durada: 1,5 h

Pràctica 3. Registre de l'arc gòtic intraoral

Els alumnes es disposaran en grups de cinc i faran un registre de l'arc gòtic a un company, registrant la posició retrusiva, les lateralitats i la posició protrusiva.
Durada: 3 h

Pràctica 4. Axiografia

Els alumnes es disposaran en grups de cinc i faran una axiografia a un company, registrant la relació cèntrica, els moviments de lateralitat, la protrusió, l'obertura i el tancament. N'analitzaran les gràfiques obtingudes i compararan els valors angulars calculats en l'axiografia amb els valors programats en l'articulador.
Durada: 3 h

Pràctica 5. Muntatge dels motllos en l'articulador

Cada alumne prendrà un arc facial del company i en muntarà el motllo superior en l'articulador. Seguidament, muntarà el motllo inferior en posició de màxima intercuspidació prenent un registre interocclusiu amb cera i n'analitzarà les diferències.
Durada: 3 h

Pràctica 6. Obtenció de la posició de contacte retrusiu

Cada alumne explorarà la posició de contacte retrusiu del company utilitzant diferents tècniques i n'obtindrà un registre en cera que utilitzarà per muntar un segon motllo inferior en l'articulador en aquesta posició. S'analitzaran les diferències entre el muntatge en posició de màxima intercuspidació i el muntatge en posició de contacte retrusiu.
Durada 3 h

Pràctica 7. Programació de l'articulador

Cada alumne prendrà registres intraorals en cera de lateralitat i de protrusió al company i programarà l'articulador amb cadascun d'aquests registres. Seguidament, compararà els resultats obtinguts en funció dels registres emprats. Compararà també els resultats obtinguts amb una programació estàndard. Finalment, es compararà el funcionament de l'articulador amb el funcionament real de la persona, que s'ha explorat en la pràctica 1.

Durada: 3 h

Pràctica 8. Individualització de la guia anterior i encerat d'una incisiva

S'individualitzarà la guia anterior en la platina incisiva de l'articulador amb resina autopolimeritzable, s'eliminarà el front anterior del motllo superior i s'encerarà una incisiva central superior.

Durada: 6 h

BIBLIOGRAFIA

Gross MD. La oclusión en odontología restauradora. Técnica y teoría. Barcelona. Labor, 1986.

Pessina E, Bosco M, Vinci AM. Articuladores y arcos faciales en prótesis odontológica y gnatología. Barcelona. Masson, 1995.

Clínicas odontológicas de Norteamérica. Vol. 2. Madrid. Interamericana, 1995.

Mohl N, Zarb G, Carlson G, Rugh I. A textbook of occlusion. Chicago. Quintessence Publishing, 1988.

Peraire M. Biodinámica mandibular. En: Tratado de odontología. Vol. 3. Madrid. Smithkline Beecham, 1998, 2365-80.

Salsench J. Oclusión: situación actual. En: Tratado de odontología. Vol. 3. Madrid. Smithkline Beecham 1998, 2347-64.

AVALUACIÓ

L'avaluació de la part teòrica es farà mitjançant un examen de tipus test de 30-60 preguntes d'elecció múltiple. Per cada pregunta ben contestada l'alumne obtindrà un punt; per cada pregunta no contestada, zero punts, i per cada pregunta mal resposta se li restarà la part proporcional que correspongui. La nota per aprovar es calcularà segons el procediment de Hofstee. L'avaluació de la part pràctica es farà de manera continuada, mitjançant uns objectius preestablerts. Per aprovar l'assignatura caldrà haver aprovat per separat totes dues parts. Qualsevol alumne que falti a més d'una pràctica quedarà automàticament suspès de la part pràctica.